

kaže, da niso zadovoljni z dosedanjim liberalnim gospodarstvom; treba je na drugo pot vkrenoti“. In v to nam pomagaj Bog in možka pogumnost kmetskih volilcev 12. sept. 1878.

Gospodarske stvari.

Kako zamoremo pšenico snetljivosti braniti!

Od vseh strani dolgega in širokega našega cesarstva razlegajo se žalostni glasovi, da je smrdljivi snet (Brand) lelos pšenici močno škodil. Kmeti jo bodo težko prodavali, to pa še le po nizki ceni. Kajti kupec in mlinar se močno bojita snetljive pšenice. Proti temu se ne da veliko storiti. Nesreča se je že zgodila. To pa rečemo, da bo drugo leto še večja, če bodemo snetljivo pšenico brez pripomočkov zoper snet sejali. Kajti tako bo drugo leto pšenica še bolj snetljiva. Mnogi mislijo, da je dosti, če seme zmenijo. Nekaj to že pomaga, a popolnem ne, posebno letos, ko je pšenica skoro povsod snetljiva. Treba je tedaj na druge pomočke misliti. Prašnati snet je prav za prav prašnata gliva ali goba, ki napolnjuje kot droben črn prah klasje in latje nekterih žit, posebno pšenice. Mesto semena prirastejo potem na žitu črni, sajam podobni, kupčeki prahu, kterega s časom veter raznese in dalje razširi. No, in ravno ta črni prah ali snet se mora pšenice semenu vzeti, če hočemo snetljivosti konec storiti. To se pa godi na razni način; najbolje z pranjem v vodi, v kateri se je raztopilo takih snovij, ki snetno glivo zamorijo, če ž njo v dotiko pridejo. Take snet morivne snovi so: apno, galun, železni vitrijol, žveplena kislina, najizvrstniše sredstvo zoper snet je po najnovejših poskušnjah vsakako: bakreni vitrijol (Kupfervitriol). Ravnati se pa mora tukaj tako, da bakreni vitrijol snet pokonča, vendar pšenice zrnju ne škodi. V ta namen je pa varčne opaznostni treba. Nekdo svetuje, naj se ravna tako-le: najprej se mora pšenica za setev odmerjena na vejavnem mlinu dobro prevejati. Tako se odpravi že mnogo sneta. Potem se pa vzame škaf, žehnjak, ali večje ničke, polne studenčne snažne vode. Sedaj se pšenica pomalem in med prsti spušča v vodo in potem po posodi z roko enakomerno razgrne. To delo veliko koristi. Kajti hitro stopijo snetove krogljice, prah, votla, piškava, mrtva zrna, plevelna semena itd. na vrh in se lahko takoj odstranijo. Potem se vzame lopata in seme močno premeša. Voda postane nesnažna in se čez nekaj minut spusti in nove snažne vode naliže. Sedaj se zopet vse dobro premeša in nesnažna voda z snetom odpravi. Prva voda je vselej rujava ali črna, druga pa že menje in pšenica dobi svojo pravo rumeno ali belo barvo. Sedaj še le zamoremo bakreni vitrijol z dobrim uspehom rabiti, namreč tako, da vsako trohico snetnega prahu na semenu zamori!

Za 6 hektolitrov pšenice računijo, da je $\frac{1}{2}$ kilo bakrenega vitrijola dosti, t. j. prilično na 10 vaganov ali mecnov 1 stari funt. Biti pa mora pravi modri bakreni vitrijol, ne zeleni železni vitrijol. Ta je veliko slabši. Vitrijol se stopi na topli vodi v kakem loncu ali piskru in potem vodi prilije, v katero se je pšenica za pranje djala. Pšenica se mora potem večkrat z lopato premešati in 1 uro v vodi pustiti: jako snetljiva sme tudi po 2 uri ostati. Potem se pa iz vode vzame, mogoče hitro posuši in vseja. Pri sejetvi je pomniti, da so pšenična zrna za $\frac{1}{6}$ bolj napeta. Nekateri pripravijo najprej vodo z bakrenim vitrijolom in v pletenicah ali cenjah pšenično seme v njo namakata denejo, ga v posodi večkrat premešajo in čez eno uro zopet izвлеčejo. Vendar je močno priporočati prvi način, namreč, da se pšenica najprej močno preveja, potem snažno spere in naposled v bakreni vitrijol namakata dne. Nekdaj so kmetje snet odpravljali z tem, da so le staro pšenico sejali. To je tudi praktično, ker snetove glivice zgubijo v leta dneh svojo kaljivno moč. Ali takih kmetov je čedalje menje, ki bi zamogli staro pšenico za setev prihranjevati. Zato kaže namakanje v bakrenem vitrijolu, ki ni drag in se dobi v vsaki večji štacioni. Opomnimo še, da se za seme naj vzame pšenica, ki se je natepla iz snopov in klasov, ne pa taka, ki se je namlatila. Kajti namlečeno zrnje je pogosto tudi ranjeno, sklano in v pokline se narije vse polno snetovega prahu tako, da ga je še celo z bakrenim vitrijolom težko popolnem in zanesljivo zamoriti. Toliko bodi rečeno zastran prihodnje sejetve, pa tudi za boljšo prodajo bo jako kazalo, če bodo posestniki snetljivo zrnje marljivo snažili in črni smrdljivi snet odpravljali! Kajti že zgoraj se je povedalo, da se snetljivega zrna boji vsak kupec pa tudi mlinar!

Celjsko čebelarsko društvo pošlje v nedeljo

1. sept. svojega čebelarskega učitelja g. M. Kresnika v Rimske toplice (Römerbad), kder bo ob 2. popoldan v gostilnici na pošti pri g. Varčuru v slovenskem jeziku razlagal in podučeval v čebelorejstvu ter praktično z orodjem razkazival, kako se ima z Dzirzonovim panjem ravnati. Vse čebelorejce in prijatelje čebel Laškega okraja vabi na obilno udeležitev Jožef Šeligo, nadučitelj.

Konjski sejem bo 3. septembra v Račah (Kranichsfeld), ki je navadno dobro obiskovan. Nadejati se je torej, da bodo tudi letos gospodarji lepo živad na sejm postavili in dobro prodali.

Bothe.

Sejmovi na Štajerskem. 1. sept. sv. Ilj pri Šoštanju, Žigerski vrh; 2. sept. Trnovce; 4. sept. sv. Magdalena v Mariboru, sv. Rozalija pri Celji; 6. sept. Pobrež ptujski; 7. sept. Vojnik, sv. Gore, sv. Jedert, Slivnica pri Mariboru; 8. sept. Mozirje, Negova.

Sejmovi na Koroškem. 1. sept. Pliberk; 9. sept. Gmind, Gradišče, sv. Jakob v Rožu; 19. sept. Renveg.

Dopisi.

Iz Maribora. (Razne novosti.) Ranjencev in bolenikov imamo v tukajšnjima vojaškima bole- nišnicama po 300—400 mož. Kateri le nekoliko ozdravijo, morajo zopet nazaj k svojim regimentom. Da se misliti, kako žalostni se vračajo zopet na boji- šče. Iz tega soditi, kakoršni so k nam pripeljani bo- lehavej, se mora ubogim vojakom res hudo goditi. Največ morajo gladu pretrpeti. Dva naša gg. bo- goslovca g. Kotnik in g. Osterc sta prišla iz Sarajeva srečno nazaj, hudo razdrapano, zdelana izstradana in močno spremenjena. Milosrčne gospe marljivo obiskujejo bolenišnico, pa tudi nekateri gospodje, in delivajo vina, cigar itd. Posebno od- likuje se v tem blagem delu zavolj milosrčnosti sloveča hiša gospe Šmidererjeve. Bog plati vsem! — V nedeljo bila je huda nevihta in strela je uda- rila v hlev g. Schmidla v koroškem predmestju in ga užgala; škoda se ceni na 5000 fl. — Tukajšnji okrajni glavar g. Seeder tedaj vendar le kandidira na strani dobro znanega Seidla. Slovenci mu ne zavidamo Brandstetterjevega mesta pač pa bomo Seidl-Seederja zvrgli in izvolili dosedanjega po- slanca dr. Radaja in št. Peterskega kmeta in župana g. Fluherja! G. Seeder naj bo okrajni glavar, Seidl pa naj gre tudi v politični penzijo. Volitve volilnih mož bodo ta teden povsod skončane. Za mesto se imenujejo razni kandidati: dr. Reiser, dr. Duhač, dr. Bitterl, vice — Stampfl.

Iz Čadrama. Na enem najlepših gričev naše prijazne fare stoji krasno zidana podružna cerkev sv. Barbare, tik stare rimske ceste, ki je nekdam po dokazih dr. Knabla skoz Zrečki jarek mimo sv. Barbare, skoz našo Dobravo in stražo proti sv. Vavlavu peljala iz starodavnega Celja v stari Ptuj. Na tem griču so celjski grofi našo najlepšo podružnico postavili, kakor to napis na enem zu- najnih stebrov priča, ki pravi v latinskem jeziku, da je bila l. 1457. zidana. Iz tega lepega griča s krasnim razgledom proti Ptuj, Bistrici in Kon- jicam se je 19. t. m. slišalo veselo pritrkovanje zvonov združeno s strelom o 5. uri popoldne, kakor bi bila kaka imenitna poroka, a take se pri sv. Barbari zdaj navadno ne obhajajo. Kajti nekdanja gotovo lepa rimska cesta se samo semtrtje še v majhnih ostankih vidi in naše zdajšnje ceste so prerupaste, da bi se imenitna gospoda po njih vo- zila, temuč pripeljal se je tačas najboljši stranski altar krasno ponovljen od zlatarja Jan. Vivoda v Gradcu (rodom Kranjca), ki je bil 3 dneve v cer- kvi Maria-Hilf v Gradcu na ogled razstavljen in se je staro delo, lepo rezlanje v renaissance-slogu, kakor tudi zlatenje Vivodovo tako dopadalo, da so vse Graške novine o njem pisale. In zares, naš mojster je svojo nalogo izvrstno dokončal in staro-

davnemu lepemu delu zopet življenje podelil. Pri- loga Graškega Volksblatta odločena cerkve- nemu kinču omeni sv. Barbare, njene zgodo- vine in že davno potrebnega popravila te cerkve in pravi, da letos so se zunanji podporni stebri popravili, okna, ki so bila za Jožefa II. krivo za- zidana, so se zopet v gotičnem slogu napravila, cerkev se je dekorativno kakor v Stallhofnu izmalala, vsa streha se prekriva. Ali vsa znotranja oprava z vsemi altarji je še silno potrebna popravila in začetek se je storil z najlepšim altarjem sv. Jožefa. Gosp. vrednik popisuje potem krasno delo našega po- novljenega altarčka ter še želi g. župniku milih okoljšin zato, da bi bilo mogoče še druga po- trebna dela dovršiti in ž njim mora to vsak po- znatelj naše lepe cerkve želeti in se tudi vprašati, kako da se lepa hiša božja tako dolgo celo nič popravljala ni? Uzrok temu je deloma v tem, da prebivalci naših krajev so bolj ubogi in da njih revšino so tudi zadnje slabe letine še pomnožile. Kajti pri nas nima navaden kmet denarja nikjer dobiti, ako ne more kakega zrna pšenice ali kake kaplje mošta prodati. Zato in pa gotovo tudi, ne prikrivajmo si tega, ker premožnejšim prebivalcem v naših vaseh pomanjkuje cerkvenega duha in da- režljivosti, se v cerkvah pač silno težko kaj po- pravi in naša obljudena fara, ki spada že med stare, bi že bila lahko marsikaj storila, ako bi takih zavor ne bilo. K dozdajšnjim popravilom sv. Barbare, ki stanejo čez 1400 fl. vložil je uzvi- šeni knez Hugo Windischgrätz 100 fl., konjiški trg po nabranih milodarjih 92 fl. domači in sosedni farmani okoli 260 fl., cerkev sama 200 fl. zapu- ščina † č. g. Kunaja 100 fl. Kje pa se bo še ostalo našlo, se ne ve. Prižnica, še 3 altarji, tlak, cerkveni stoli in okna bi se imela cerkvi primerno ali vnovič napraviti ali ponoviti in k temu nam Bog novih dobrotnikov nakloni, zgoraj omenjenim pa stoterno povrni!

Od sv. Bolfanka v Ljut. gor. (Ogenj.) Dne 16. t. m. začela je v Jastrebcu vincarija g. grofa Brandis-a goreti. Ogenj je zatrosil nek za šolo že dorasel deček igraje se z žveplenkami. Ta ža- lostna prigodba naj bi bila svarilo vsem takim staršem, ki puščajo otroke brez posla doma pohaj- kovati, a ne da bi jih marljivo v šolo pošiljali. Ogenj se je naglo razširil in požrl še 2 drugi hiši in 2 kleti. Gotovo bi še se dalje razprostranil, ko nebi vrli okoličani naglo na pomoč pritekli. Med pomagalci sta se posebej hvale vredno pri gasenji obnašala gg. L. Kofler in F. Zabavnik, župan v Vodrancih, ki sta večji del polhištva otela. Celo nasprotno obnašal se je župan v Jastrebcu, ki je v tem trenutku, ko je najbolj gorelo, marljivo otavo vozil. Nek posestnik iz Vodranec, katerega poslopje bilo je v sila veliki nevarnosti, poprosil ga je, naj bi kmetom zapovedal, da bi pripregli in šli vode vozit, ali župan se mu odreže: „Kaj sem jaz tvoj hlapec? Ako hočeš, da bodo ti vodo vozili, da jim piti, pa bodo že šli“. To ne kaže